

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра русской литературы

ШЕЛЕЙКО
Вероника Константиновна

ПОЭТИКА ИГРЫ В ТВОРЧЕСТВЕ В. ХЛЕБНИКОВА

Аннотация к магистерской диссертации
Специальность 1-21 80 10 «Литературоведение»

Научный руководитель
Камлюк-Ярошенко Людмила
Викторовна
кандидат филологических наук,
доцент

Минск, 2021

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

Структура и объем. Общий объем работы – 59 страниц, список использованных источников включает 54 наименования.

Ключевые слова: ФЕНОМЕН ИГРЫ, МИСТЕРИЯ, БАЛАГАН, ЯЗЫКОВАЯ ИГРА, ЛИНГВИСТИКА ХЛЕБНИКОВА.

Объект исследования – драматургия и теоретические статьи В. Хлебникова.

Предмет исследования – поэтика и феномен игры в творчестве В. Хлебникова.

Цель исследования – выявить роль и специфику феномена игры на разных уровнях художественного текста В. Хлебникова.

Методы исследования: структурно-семиотический, сравнительно-исторический, культурно-исторический, биографический и герменевтический методы.

Актуальность и выбор темы обусловлены, во-первых, интересом современного литературоведения к проблемам игровой поэтики, феномену игры в культуре, а во-вторых, неизменным интересом исследователей к уникальному в своем роде творчеству В. Хлебникова.

Научная новизна заключается в комплексном исследовании феномена игры на всех уровнях поэтики произведений В. Хлебникова. В работе предпринимается попытка рассмотреть проявление феномена игры на разных уровнях драматического текста, а также степень влияния «игрового» отношение Хлебникова к языку на создание его собственной лингвистической теории.

Полученные результаты. Феномен игры явлен у В. Хлебникова на разных уровнях художественного текста. В ранних пьесах В. Хлебникова игра являет себя через обращение к жанру мистерии, как игра с мифом внутри этого жанра на уровне сюжета и игра с самим жанром. Обращение к балаганной поэтике обусловил и новый подход к проявлению игрового начала в драмах В. Хлебникова: через сложную многоуровневую языковую игру. Понимание языка как игры сформировали у Хлебникова определенные взгляды на язык как систему. Некоторые выводы В. Хлебникова относительно устройства языка, обусловленные пониманием языка как игры, предшествовали общепринятым научным положениям или были сделаны независимо от них.

Практическая значимость работы определяется тем, что ее материалы могут быть использованы в практике вузовского преподавания курсов теории литературы, истории литературы, в спецкурсе по интерпретации художественного произведения, а также на факультативных и внеклассных мероприятиях по русской литературе в рамках школьной программы.

Магистерская работа написана самостоятельно.

АГУЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА ПРАЦЫ

Структура і аб'ём. Агульны аб'ём працы – 59 старонак, спіс выкарыстаных крыніц уключае 54 найменні.

Ключавыя словы: ФЕНОМЕН ГУЛЬНІ, МІСТЭРЫЯ, БАЛАГАН, МОЎНАЯ ГУЛЬНЯ, ЛІНГВІСТЫКА В. ХЛЕБНІКАВА

Аб'ект даследавання – драматургія і тэарэтычныя артыкулы В. Хлебнікава

Прадмет даследавання — паэтыка і феномен гульні у творчасці В. Хлебнікава.

Мэта даследавання – выявіць ролю і спецыфіку феномену гульні на розных узроўнях мастацкага тэксту В. Хлебнікава.

Метады даследавання: структурна-семіятычны, параўнальна-гістарычны, культурна-гістарычны, біяграфічны і герменеўтычны метады.

Актуальнасць і выбар тэмы абумоўленыя па-першае, цікавасцю сучаснага літаратуразнаўства да праблем ігравой паэтыцы, феномену гульні ў культуры, па-другое, нязменнай цікавасцю даследчыкаў да ўнікальнай у сваім родзе творчасці В. Хлебнікава.

Навуковая навізна заключаецца ў комплексным даследаванні феномена гульні на ўсіх узроўнях паэтыкі твораў В. Хлебнікава. Робіцца спроба разгледзець праяву феномена гульні на розных узроўнях мастацкага драматычнага тэксту, а таксама уплыў «гульнявога» стаўлення Хлебнікава да мовы на стварэнне яго ўласнай лінгвістычнай тэорыі.

Атрыманыя вынікі. Феномен гульні выяўляецца ў В. Хлебнікава на розных узроўнях мастацкага тэксту. У ранніх п'есах В. Хлебнікава гульня праяўляецца праз зварот да жанру містэрыі, як гульня з міфам ўнутры гэтага жанру на ўзроўні сюжэту і гульня з самім жанрам. Зварот да балаганнай паэтыцы абумовіў і новы падыход да праявы гульнявога пачатку ў драмах В. Хлебнікава: праз складаную шматузроўневую моўную гульню. Разуменне мовы як гульні сфармавалі ў Хлебнікава пэўныя погляды на мову як сістэму. Некаторыя высновы В. Хлебнікава, абумоўленыя разуменнем мовы як гульні, папярэднічалі агульнапрынятым навуковым палажэнням або былі зробленыя незалежна ад іх.

Практычная значнасць працы вызначаецца тым, што яе матэрыялы могуць быць выкарыстаныя ва ўніверсітэцкай практыцы курсаў тэорыі літаратуры, гісторыі літаратуры, у спецкурсе па інтэрпрэтацыі мастацкага твора, а таксама на факультатывных і пазакласных мерапрыемствах па рускай літаратуры ў межах школьнай праграмы.

Магістарская праца напісана самастойна.

ABSTRACT

Structure and volume. Total volume is 59 typewritten pages, list of references includes 54 titles.

Keywords: PHENOMENON OF “PLAY”, MYSTERY PLAY, FARCE, LANGUAGE GAME, LINGUISTICS OF V. KHLBNOKOV

The object of the research – dramaturgy and theoretical articles of Khlebnikov

The subject of the research – poetics and phenomenon of “Play” in the works of Velimir Khlebnikov..

The purpose of the study is to reveal the role and specific features of the phenomenon of “Play” on different levels of literary text.

Research methods: structural-semiotic, comparative-historical, cultural-historical, biographical, hermeneutical.

The relevance and choice of topic are determined by, first of all, the interest of the contemporary literary study to the poetics of play, and secondly, researchers' constant interest for unique creative legacy of V. Khlebnikov.

Scientific novelty consists in a comprehensive study of the phenomenon of play at all levels of poetics in Khlebnikov's works. The work attempts to consider the manifestation of the phenomenon of play at different levels of dramatic text, as well as the degree of influence of Khlebnikov's “playful” attitude to language on the creation of his own linguistic theory.

The results acquired. The phenomenon of play is manifested by V. Khlebnikov at different levels of the literary text. In early plays, the game reveals itself through an appeal to the mystery genre, as a game with a myth within this genre at the plot level and a game with the genre itself. The appeal to farce poetics also led to a new approach to the manifestation of the playful principle in V. Khlebnikov's dramas: through a complex multilevel language game. Khlebnikov's understanding of language as a game formed certain views on language as a system. Some of V. Khlebnikov's conclusions concerning the structure of language and conditioned by the understanding of language as a game preceded generally accepted scientific principles or were made independently of them.

Practical significance of the study is determined by the possibility of use of it's contents in teaching courses in literary theory, history of literature, in the special course in interpretation of works of fiction and as extracurricular activities in Russian literature as part of the school program.

Master's thesis was written independently.